AARHUS UNIVERSITET | TrygFonden

VI LÆRER SAMMEN

Vi lærer sammen…

… er en fleksibel pædagogisk ramme med dokumenteret positiv effekt på børns udvikling i dagtilbud. Indsatsen er omdrejningspunkt for det forpligtende partnerskab, som TrygFondens Børneforskningscenter tilbyder danske kommuner med støtte fra TrygFonden.

… kan tilpasses den enkelte kommune og understøtter desuden nationale strategier såsom den styrkede pædagogiske læreplan, de obligatoriske sprogvurderinger og stærkere børnefællesskaber.

…bruges som en pædagogisk ramme hele året og kan anvendes til såvel dagpleje, vuggestue og børnehave. *Vi lærer sammen* understøtter derfor en sammenhængende indsats på tværs af aldersgrupper. Med støtte fra TrygFonden bliver der i de kommende år udviklet en version til børnehaveklasse og 1. klasse, som understøtter sammenhæng mellem dagtilbud og skolen.

…er udviklet og afprøvet af fagprofessionelle, børn og forældre ad flere omgange. Dette med det formål at sikre, at den pædagogiske ramme fungerer i en dansk pædagogisk ramme og kan styrke børnenes læring og trivsel – både nu og her og når de skal i skole.

Baggrunden for *Vi lærer sammen*
Tidlig udvikling er afgørende for, hvordan et barn trives, klarer sig i skolen og senere i livet. Men det er ikke alle børn, som møder skolen med gode forudsætninger. Forskning viser, at…

- 15 pct. af femårige danske børn har sproglige kompetencer, der svarer til et 3-årigt barn
- Cirka halvdelen af alle tosprogede møder skolen med svage sproglige kompetencer
- Op til 15 pct. af danske elever har svært ved at forstå, hvad de læser, selvom de godt kan læse ordene

Studier viser, at køn, alder, oprindelse og sociale forhold i hjemmet har ikke betydning for effekterne, dvs. alle børn får udbytte af *Vi lærer sammen.*

Forskning
Mere end 15.000 børn og en fjerdedel af landets kommuner har deltaget i undersøgelser af *Vi lærer sammen* eller tilsvarende indsatser. Forskning viser, at børn i dagtilbud, der arbejder med indsatsen, udvikler sig væsentlig mere sammenlignet med børn, som ikke deltager i *Vi lærer sammen.*

Vuggestue- og dagpleje

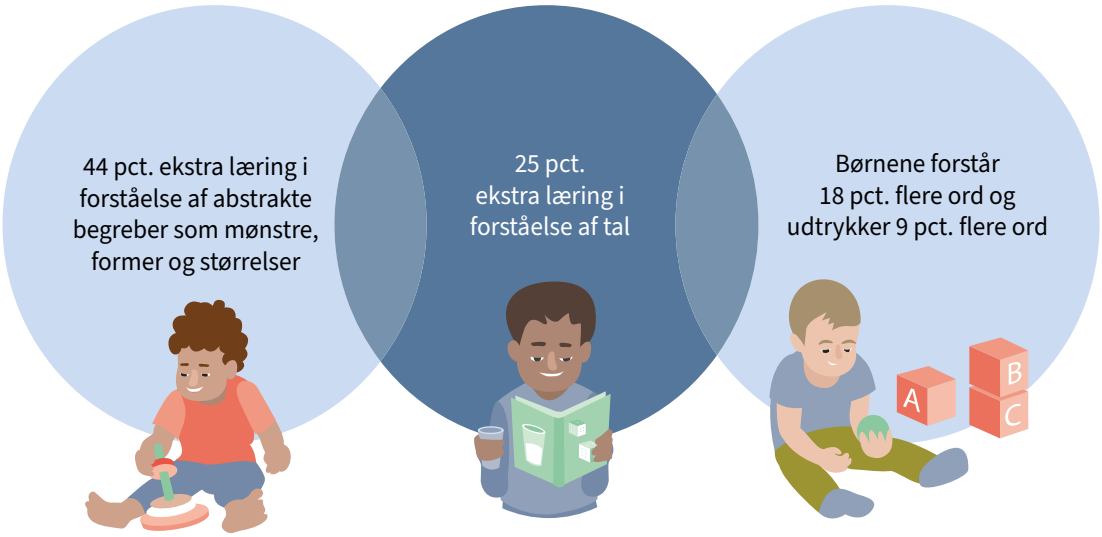

Børnehave

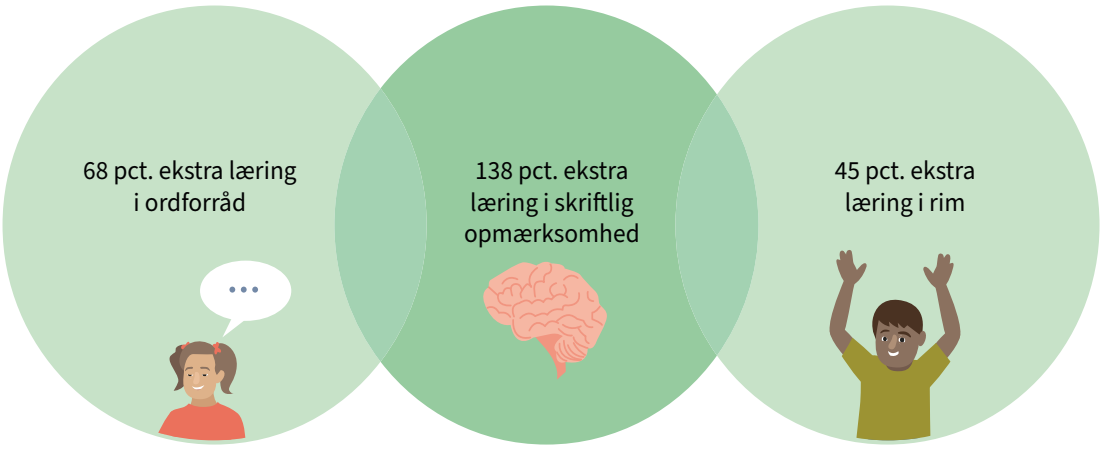

Vi lærer sammen har dokumenteret positiv effekt på børns udvikling i både dagpleje, vuggestue og børnehave. Indsatsen virker for alle børn uanset alder, køn, etnicitet og socioøkonomisk baggrund. Desuden viser en lang række evalueringer, at både fagprofessionelle, forældre og ikke mindst børnene er begejstrede for *Vi lærer sammen*. Derfor er *Vi lærer sammen* nu klar til at blive udbredt i flere danske kommuner.

Om *Vi lærer sammen*
Kort fortalt handler *Vi lærer sammen* om at understøtte læring og trivsel hos alle børn ved, at det pædagogiske personale systematisk tilbyder børnene mulighed for erfaringer indenfor fire faste læringsområder. Disse er baseret på viden om, hvad børn i alderen 0-5 år kan lære, hvis de får den rette støtte og stimulering.

Vi lærer sammen er ikke baseret på et fast koncept eller program men er udviklet med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer i den styrkede pædagogiske læreplan. *Vi lærer sammen* udgør derfor en konkret og systematisk ramme til arbejdet med læreplanen.

Vi lærer sammen er en kollektiv indsats. Det betyder, at både det pædagogiske personale, dagtilbuds- ledere og forvaltningen spiller en vigtig rolle i implementeringen. Dette understøttes bl.a. i den praksisnære kompetenceudvikling til alt pædagogisk personale, dagtilbudsledere samt forvaltningen der har fokus på at styrke den lokale organisering, den faglige udvikling, samarbejdet og det fælles sprog på alle niveauer.

Alle stuer og dagplejere modtager en materialekasse til *Vi lærer sammen* med inspirerende materialer til både børn, personale og forældre. Forvaltningen modtager materialer, som kan bruges i understøttelsen af implementeringen.

Temaer
Vi lærer sammen er bygget op omkring forskellige temaer, og der arbejdes med et tema 8 uger ad gangen.

Min hverdag

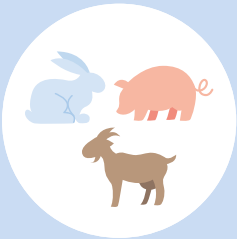
Dyr og naturen

Vejret

Familien

Ud i verden

Vi lærer sammen består af fire kerneelementer

Fleksibel pædagogisk ramme
hvor det pædagogiske personale bruger deres faglighed til at planlægge Fordybelse, Fokus, Udforskning

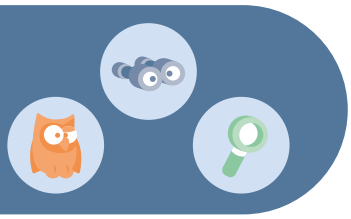

Styrker **sprog, matematik, eksekutive funktioner og socioemotionelle kompetencer** gennem mål, der beskriver, **hvad børn kan lære,** hvis de får mulighed for det

Fokus på **interaktionskvalitet** gennem brug af **understøttende og differentierede strategier,** der understøtter, hvordan børn bedst lærer

Praksisrefleksion gennem evaluering af børns udvikling og implementering af *Vi lærer sammen*

Modulskema

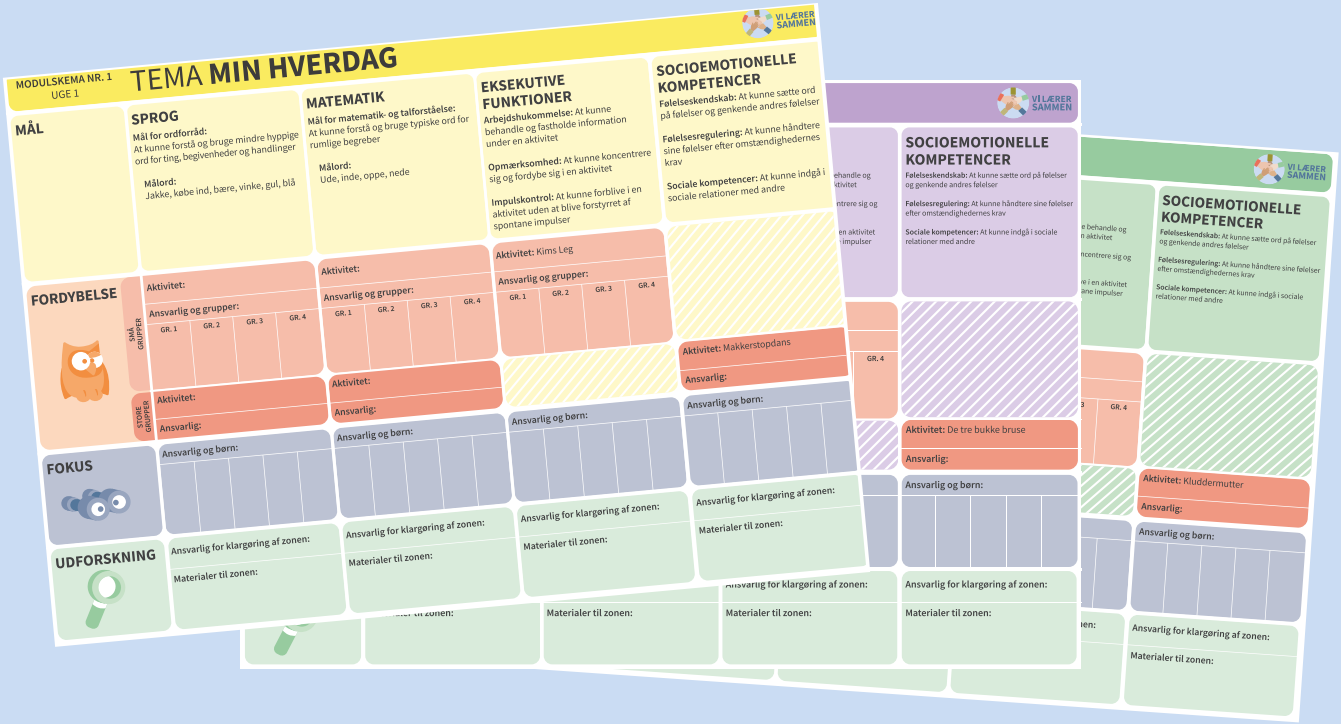

Kerneelement 1
Fleksibel pædagogisk ramme
Arbejdet med *Vi lærer sammen* foregår i strukturerede aktiviteter, lege og rutiner. Det sikrer rige og varierende læringsmiljøer hele dagen.

Det pædagogiske personale anvender deres faglighed til at vælge aktiviteter, lege og interaktioner, der understøtter konkrete læringsmål, og kombinerer evt. *Vi lærer sammen* med andre tiltag som de arbejder med i dagtilbuddet eller i kommunen.

Med udgangspunkt i et modulskema planlægger det pædagogiske personale i fællesskab, hvordan de vil gennemføre aktiviteter, lege og hverdagsrutiner, så alle børn tilbydes mange deltagelsesmuligheder.

Udforskning: Udforskningszoner i børnehøjde, der understøtter det enkelte barns initiativ, nysgerrighed og læring

Fokus: En-til-en samtaler med det pædagogiske personale, der understøtter det enkelte barns udvikling i de daglige rutiner

Fordybelse: Planlagte og strukturerede aktiviteter for hele børnegruppen eller mindre børnegrupper

Fordybelse

Fokus

Udforskning

Kerneelement 2
Faste læringsområder
Vi lærer sammen understøtter fire faste læringsområder, der er vigtige for børns læring og trivsel – både nu og her og på sigt i skolen.

- Sprog (ordforråd og før-skrift)
- Matematik (begreber og talforståelse)
- Eksekutive funktioner (hukommelse, opmærksomhed og impulskontrol)
- Socioemotionelle kompetencer (følelseskendskab, følelsesregulering og sociale relationer)

I planlægningen af fordybelse, fokus og udforskningszoner har det pædagogiske personale fokus på, hvordan de vil omsætte læringsmålene på modulskemaet til rige, udfordrende og understøttende samtaler med børnene i forbindelse med aktiviteter, lege og rutiner.

Der er også udviklet aktivitetsforløb, der i særlig grad understøtter de socioemotionelle kompetencer og eksekutive funktioner med inspiration til sjove og lærerige aktiviteter i både små og store grupper.

Sprog

Matematik

Eksekutive funktioner

Socioemotionelle kompetencer

Kerneelement 3
Interaktionskvalitet
Kvaliteten af interaktioner mellem børn og voksne har afgørende betydning for børns læring og udgør derfor et kerneelement i *Vi lærer sammen*.

Det pædagogiske personales brug af understøttende og differentierende strategier bidrager til, at alle børn tilbydes deltagelsesmuligheder og interaktioner, der er tilpasset det enkelte barns behov.

Eksempler på gør-det-nemmere strategier fra Læringsstigen

Giv svaret: Se, trøjen er rød. Hvilken farve har trøjen?

Hjælpes ad: Skal vi hjælpes ad med at tælle æblerne i kurven?

Begrænse valg: Er de sko eller en støvle?

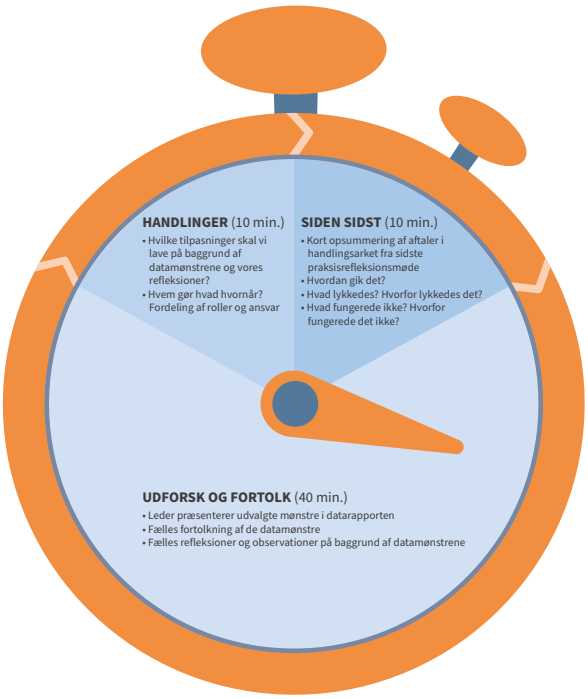

Kerneelement 4
Databaserede praksisrefleksioner
Vi lærer sammen understøtter en systematisk evalueringskultur og styrker en praksisnær ledelse. Efter hvert tema (hver 8. uge) afholdes praksisrefleksionsmøder mellem det pædagogiske personale og ledelsen.

Personalet laver løbende registreringer af børnenes deltagelsesgrad og udbytte via en IT-platform, som samles i en datarapport, der danner udgangspunkt for refleksioner over egen praksis og stuens/legestuens implementering af *Vi lærer sammen*. Der er udviklet materialer, der understøtter anvendelsen af data og praksisrefleksionsmøderne.

Forældresamarbejde

Forældrene har stor betydning for deres børns udvikling, og forældresamarbejdet er også en vigtig del af *Vi lærer sammen*.

Derfor er der blandt andet valgfrie materialer til forældremøder samt *Ugens sprogtip*, der giver forældre konkrete ideer til, hvordan de kan støtte deres børns udvikling derhjemme gennem samtaler og enkle lege.

Ugens sprogtip

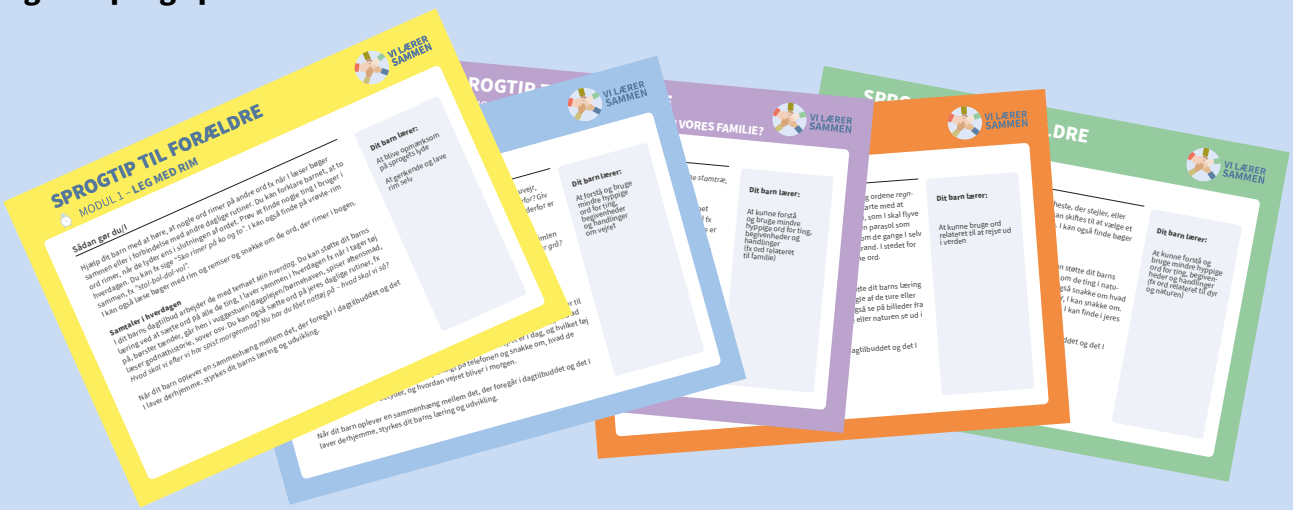

Pædagogisk personale og dagtilbudslederes oplevelse af *Vi lærer sammen*
I omfattende evalueringer af *Vi lærer sammen* fremhæver pædagogisk personale og dagtilbudsledere typisk, at *Vi lærer sammen* giver dem et fælles sprog og et fælles afsæt for udviklingen af den pædagogiske praksis. Systematikken i *Vi lærer sammen* opleves som en fordel, der muliggør, at kerneelementerne i *Vi lærer sammen* tænkes ind i alle dele af den pædagogiske tilgang.

”Ja, det er simpelthen blevet en tilgang. Det er simpelthen et arbejde, det er den måde, vi arbejder på pædagogisk. Om du sætter kartofler, eller om du sår radiser, så er det stadigvæk med det her fokus”

(Dagtilbudsleder om systematikkens betydning)

Det pædagogiske personale er også begejstrede for materialerne i *Vi lærer sammen*, og dagtilbudsledere fremhæver, at det er stor fordel, at personalet bruger deres egen faglige dømmekraft til at planlægge aktiviteter og samtaler med udgangspunkt i kerneelementerne.

”Materialet er meget brugbart, og lige til at gå til. Det blev hurtigt en del af hverdagen - og billederne fangede børnenes opmærksomhed. Det er godt, at der hver uge er et bestemt ”indsatsområde”. Og super godt at der gennem de forskellige temaer er gentagelser. Det har givet mig som pædagog en hel ny måde og tænke på, når der snakkes børn og læring”

(Pædagog om materialerne og temaerne)

”Men nu har jeg bare set effekten af, at man har noget håndgribeligt. For mig betyder det ikke, at du har hovedet under armen som pædagog. Jeg synes faktisk, at du skal være en hammerdygtig pædagog, for at du kan udøve det her. Så for mig er det her, det er en naturlig tilgang til læring og læringsmiljøer, at pædagogerne har en ramme, som de så kan kvalificere og facilitere”

(Dagtilbudsleder om betydningen af personalets dømmekraft)

Både pædagogisk personale, dagtilbudsledere samt forældre giver udtryk for, at de er blevet positivt overraskede over, hvor meget børnene lærer.

”Så det er jo det der med, at hvis man så oplever børnene fra hver fredag og fra hver evaluering går fremad, så bliver man jo også bare helt vild og tænker fedt, mand, det er et godt projekt, og det skal vi bare fortsætte med”

(Pædagog om børnenes udvikling)

Et barns perspektiv på en dag med *Vi lærer sammen* på Elverstuen

Isak på 3 år går på Elverstuen i børnehaven Eventyrhuset, som arbejder med *Vi lærer sammen*. Mandag morgen bliver Isak afleveret i børnehaven af mor. Kort efter er der samling på Isaks stue, og Isak og de andre børn sætter sig i en rundkreds sammen med Mette og Line, som er pædagoger på stuen. Mette fortæller Isak og de andre, at i dag og resten af ugen skal de lege med nogle ord for følelser og ord for former. Isak ved ikke rigtigt, hvad følelser og former betyder. Mette forklarer først, hvad følelser er for noget. Hun har nogle billeder af børn. Nogle er meget glade, andre er sure, og nogle er kede af det. Mette forklarer, at følelser er noget, man har indeni. Hun peger på et billede af en pige, der er sur. Mette siger, at man også kan sige, at hun er vred eller skuffet. Så snakker de alle sammen om, hvornår man kan blive vred eller skuffet over noget. Bagefter ser Isak og de andre børn sig i et spejl og prøver at se både vrede, triste og begejstrede ud.

Efter samling skal Isak og de andre have formiddagsmad. Isak sidder ved et bord sammen med sine venner og Line. Line spørger, om de ved, hvad former er for noget, men det ved de ikke rigtigt. Så forklarer Line, at ting kan have forskellige former. Nogle ting er runde, andre er firkantede, men der findes også rektangler og ovaler. Bagefter skærer Line brød og frugt ud i forskellige former – det synes Isak og hans venner er fjollet og sjovt! Børnene fortæller Line om de ting, de kender, som er firkantede eller runde.

Da de har spist, skal de alle sammen på legepladsen. Efter noget tid bliver børnene delt i to grupper. Isak og hans venner skal gå over til Mette i sandkassen. Mette forklarer, at de skal lege Kims Leg, og at hun gemmer nogle former under et viskestykke. Mette viser dem et ovalt æg, en æske formet som et rektangel, en firkantet bog, en kegle, en spids blyant og et spejl formet som en cirkel. Nu gemmer Mette dem under viskestykket. Det er svært at huske alle formerne, men til sidst lykkedes det Isak og hans venner at komme i tanke om dem alle. Efter legen tegner Isak og hans venner former i sandet.

Om eftermiddagen bliver Isak hentet af far, som hjælper ham med at få flyverdragten på, så de kan komme hjem. I garderoben hænger der billeder af de børn, som er triste, vrede og begejstrede. Far og Isak snakker om billederne, og Isak viser far, hvordan man ser ud, hvis man er rigtig vred. Mette kommer ud og giver *Ugens Sprogtip* til far. Far fortæller, at der står, hvordan de kan holde øje med forskellige former på vejen hjem fra børnehaven. Isak har haft en god dag i børnehaven, og gennem leg og samtaler med sine venner og de voksne har han lært en masse om følelser og former og fået styrket sin hukommelse!

Understøttelse af implementeringen
Tidligere afprøvninger har vist, at implementeringen af *Vi lærer sammen* har afgørende betydning for børnenes udbytte.

Det ser ud til, at det kræver en "hel" kommunes indsats at implementere *Vi lærer sammen* i et omfang og med en kvalitet, der gavner alle børn. For at understøtte en lokal prioritering kan man kun tilmelde sig *Vi lærer sammen* som en samlet kommune og ikke som en enkelt institution.

Formålet med partnerskabet er at understøtte implementeringen af *Vi lærer sammen* på alle dagtilbudsområdets niveauer på en måde, så *Vi lærer sammen* kan gavne alle børn. TrygFondens Børneforskningscenter understøtter den enkelte kommunes implementering af *Vi lærer sammen* gennem opstartsmøder, procesplaner, parathedsvurderinger, datarapporter om børnenes deltagelse og udbytte og ikke mindst kompetenceudvikling på forvaltnings-, leder- og personaleniveau. Herved genereres der samtidigt ny viden om forhold, der kan styrke implementeringen og nye udviklinger af *Vi lærer sammen*.

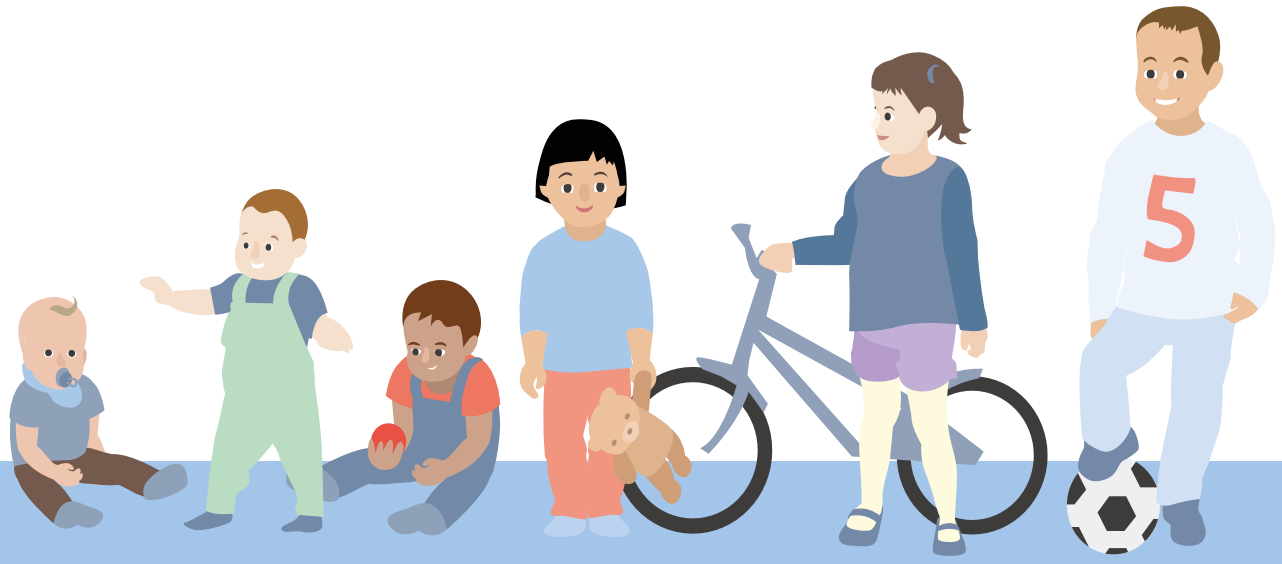

Forskningen bag *Vi lærer sammen* viser, at…

- Børnenes deltagelsesgrad har stor betydning for børnenes udbytte af Vi lærer sammen. Jo flere aktiviteter og samtaler børnene deltager i, jo mere udvikler de sig
- Kommunens parathed, herunder de fagprofessionelles viden, kollegiale samarbejde og holdning har betydning for en vellykket implementering
- En vellykket implementering kræver ofte en "hel kommune", der over en længere periode trækker i samme retning

Yderligere information

På vores hjemmeside kan du læse mere om *Vi lærer sammen* og se en lille film om arbejdet med *Vi lærer sammen*.

Her er også mere information om partnerskabet mellem TrygFondens Børneforskningscenter og danske kommuner, og du kan læse mere om, hvad partnerskabet indebærer.

childresearch.au.dk/vi-laerer-sammen-vls

AARHUS UNIVERSITET | TrygFonden